

Povede Saakašvili opozici v Gruzii i v Ukrajině?

Michail Saakašvili.
Zdroj: Wikimedia Commons

Bývalý gruzínský prezident Michail Saakašvili stihl během listopadu vyvolat rozruch jak ve své rodné Gruzii, tak i v Ukrajině, kde nyní žije. Nejprve rezignoval na funkci guvernéra Oděské oblasti, jímž byl od května loňského roku. Odůvodnil to tvrzením, že kyjevské úřady znemožňují účinně zasáhnout proti korupci a že prezident Porošenko podporuje korupční a kriminální klany.

Krátce poté se objevily spekulace o tom, že by mohla Ukrajina vydat Saakašviliho do Gruzie, kde je stíhán v několika – dle Saakašviliho vykonstruovaných – trestních kauzách týkajících se mimo jiné zneužití pravomoci během výkonu prezidentské funkce. Vrchní státní zástupce Ukrajiny Jurij Lutsenko však takovou možnost popřel.

Saakašvili vzápětí založil v Ukrajině politické hnutí „Nové síly“ a 28. listopadu uspořádal v Kyjevě demonstraci za účasti asi tisíce lidí. Na ní vyzval k předčasným volbám a slíbil vrátit bohatství Ukrajiny lidem a obnovit potenciál země.

Zároveň je ale Saakašvili stále předsedou hlavní gruzínské opoziční strany Sjednocené národní hnutí, kterou 30. listopadu rozpoltila diskuze rady strany o volbě nového předsedy na dvě části: jedna prosazuje zvolení nového předsedy Davida Bakradzeho, druhá – jejíž názory na zasedání rady strany nakonec převážily – trvá na Saakašvilim, ačkoliv ten už je několik let v exilu a ani formálně nemůže stranu vést, neboť byl zbaven gruzínského občanství.

(CZ) http://www.lidovky.cz/saakasvili-slozil-funkci-odeskeho-gubernatora-napada-porosenska-p8i-zpravy-svet.aspx?c=A161107_143841_in_zahranici_ELE

(EN) <http://dfwatch.net/unm-barely-avoids-splitting-in-two-after-talk-of-ditching-saakashvili-46793>

(EN) <http://civil.ge/eng/article.php?id=29665>

(EN) <http://en.interfax.com.ua/news/general/384970.html>

(EN) <http://www.rferl.org/a/ukraine-saakashvili-rally-kyiv-/28142323.html>

(EN) <http://www.tol.org/client/article/26515-ukraine-saakashvili-party-corruption.html>

Gruzínské lari se propadlo na historické minimum

Ilustrační foto
Zdroj: Wikimedia Commons

Gruzínská měna lari se 25. listopadu propadla na historické minimum vůči americkému dolaru – 2.5026 lari za dolar. Gruzínský premiér Giorgi Kvirikašvili vysvětlil, že za postupným klesáním hodnoty měny stojí nepoměr mezi dovozem a vývozem. Zároveň uvedl, že vláda chystá ve snaze o posílení gruzínské měny zavést nové regulace, a že pokles lari je stále mírný ve srovnání s pádem měn řady jiných východoevropských zemí v poslední době. Vláda připravuje zvýšení spotřební daně u pohonných hmot, tabáku, dovezených aut a hazardních her.

(EN) <http://civil.ge/eng/article.php?id=29655>

(EN) <http://civil.ge/eng/article.php?id=29619>

(EN) <http://dfwatch.net/georgian-government-to-raise-excise-tax-due-to-tanking-lari-46782>

(EN) <http://dfwatch.net/georgian-lari-hits-all-time-low-46685>

Napadená žena transsexuálka zemřela

Transsexuálka Zizi Šekeladze, která byla v říjnu v Tbilisi napadena a pobodána nožem do krku a do obličeje, zemřela 24. listopadu na následky zranění. Podezřelý Giorgi Murdžikneli byl zatčen a obviněn z vraždy. Obránci práv sexuálních menšin požadují, aby obvinění bylo rozšířeno také na spáchání zločinu z nenávisti (hate crime).

(CZ) <http://cestainiciativy.cz/2016/11/23/v-tbilisi-byla-napadena-zena-transsexualka/>

(EN) <http://www.rferl.org/a/georgia-transgender-woman-dies-after-attack/28135418.html>

(EN) <http://sdgln.com/news/2016/11/26/transgender-woman-dies-after-brutal-oct-attack-tbilisi-georgia>

Putin schválil dohodu o spojených vojscích Ruska a Abcházie

Ruský prezident Vladimir Putin dne 22. listopadu ratifikoval dohodu o vytvoření spojených vojsk Ruské federace a Abcházie. Ta mají reagovat v případě napadení nebo ohrožení bezpečnosti kterékoliv ze dvou zemí. Ruským vkladem je zejména vojenská základna nacházející se na území Abcházie, abchazským pak dva motostřelecké prapory, dělostřelecká a letecká skupina a také komando zvláštního určení. V dobách míru povede spojená vojska velitel ruské základny v Abcházii, v případě konfliktu pak ministerstvo obrany Ruské federace. Dohoda bude platit deset let s možností automatického prodloužení o dalších pět.

Gruzie ratifikaci dohody vzápětí odsoudila jako nezákonnou provokaci a označila ji za „ukázkou agrese proti Gruzii“ a „další krok faktické anexe Abcházie“. Spojené státy americké taktéž vydaly prohlášení, že dohodu neuznávají.

(EN) <http://civil.ge/eng/article.php?id=29647>

(EN) <http://civil.ge/eng/article.php?id=29646>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/293097/>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/291952/>

(RU) <https://riafan.ru/576959-putin-podpisal-zakon-o-sozdanii-rossiisko-abhazskoi-gruppirovki-voisk>

(RU) <http://www.interfax.ru/russia/538086>

Přichází comeback Kokojtyho?

Eduard Kokojty
Zdroj: Wikimedia
Commons

Eduard Kokojty, prezident Jižní Osetie mezi lety 2001-2011, údajně plánuje návrat na politickou scénu. Chystá se prý kandidovat v prezidentských volbách, které mají v Jižní Osetii proběhnout na jaře příštího roku. Zatímco se dva dosud favorizovaní kandidáti – Leonid Tibilov a Anatolij Bibilov – prou o způsobu, jakým nejlépe zajistit začlenění Jižní Osetie do Ruské federace, Kokojty chce naopak zachovat nezávislost.

Podle jedněch je Kokojty charismatický vůdce, který se zasadil o nezávislost Jižní Osetie, jiní si pamatují spíše násilí páchané jeho stoupenci, porušování lidských práv a zpronevěru milionů rublů určených na rekonstrukci domů zničených válkou. Ať už tak či onak, Kokojty bude mít potíže zaregistrovat se jako kandidát. Podle jihoosetského volebního zákona, který sám Kokojty kdysi prosadil, musí totiž každý kandidát strávit v Jižní Osetii nejméně 9 měsíců z každého roku v uplynulých deseti letech. Kokojty posledních pět let žije v Moskvě.

(EN) <http://www.rferl.org/a/russia-georgia-south-ossetia-comeback/28137154.html>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/292685/>

Dohoda o společných jednotkách Ruska a Arménie

Rusko a Arménie podepsali dohodu o vytvoření společné vojenské jednotky. Po zhruba měsíčním jednání byla smlouva podepsána ruským ministrem obrany a jeho arménským protějškem. Nové jednotky budou fungovat pod záštitou OSKB a jejich hlavní náplní bude ochrana pozemních hranic Ruska a Arménie. Nová dohoda upevňuje téměř dekádu dlouhou spolupráci mezi oběma zeměmi v oblasti ochrany arménských hranic. Podle slov Arménského ministra obrany Sarkisjana nová dohoda mimo jiné „poskytne právní základ, aby ruská vojska v Gjumri mohla bránit Arménii v případě útoku.“ Ruská strana zmiňuje, že dohoda zajistí „adekvátní reakci na ozbrojené útoky a další hrozby pro bezpečnost a mír.“ Rusko a Arménie v prosinci minulého roku uzavřeli dohodu o společné protivzdušné obraně. Opozice v Arménii často kritizuje vojenské přibližování obou zemí.

(EN) <http://www.euractiv.com/section/europe-s-east/news/russia-and-armenia-to-establish-joint-military-force/>

(EN) <https://massispost.com/2016/11/armenia-russia-sign-new-upgraded-joint-military-task-force-agreement/>

(EN) <https://massispost.com/2016/11/armenia-russia-sign-agreement-creation-united-military-unit/>

(EN) <http://foreignpolicy.com/2016/11/29/armenia-is-literally-joining-forces-with-russia/>

(RU) <http://www.interfax.ru/russia/536849>

Arménie znovu pokutována ze Štrasburku

Arménie byla znovu pokutována Evropským soudem pro lidská práva ve Štrasburku (ESLP) a to kvůli několika úmrtím v arménské armádě a křivému obvinění z vraždy. Špatné podmínky v armádě a pochybení v justičních procesech jsou častým problémem Arménie. Celkem ESLP již v 60 případech rozhodl v neprospěch Arménie za dekádu jeho působení zde. Report Komise pro prevenci mučení, dalšího orgánu Rady Evropy, také tento měsíc upozornil na přetrvávající nevhodné podmínky v arménských věznicích a na dlouhodobé špatné zacházení ze strany policie.

(EN) <http://www.azatutyun.am/a/28137841.html>

(EN) <http://www.azatutyun.am/a/28133361.html>

(EN) <http://www.cpt.coe.int/documents/arm/2016-11-22-eng.htm> (report)

USA a Evropa podporují reformu Arménského volebního systému

Spojené státy, Evropská unie, Spojené království a Německo se dohodli na finanční podpoře iniciativy pro reformu Arménského volebního systému, která vznikla dohodou mezi vládou, parlamentními frakcemi a občanskou společností. Hlavním cílem iniciativy je obnovit důvěru v arménský volební systém a snížit množství volebních podvodů. Nejzásadnější změnou by mělo být ověřování voličů v den voleb a zveřejňování podpisových archů po volbách. Reformy jsou přípravou na květnové parlamentní volby.

(EN) <https://armenia.usembassy.gov/news112916.html>

(EN) <https://www.facebook.com/usembarmenia/posts/10154698444092673>

(EN) <http://foreignpolicy.com/2016/11/29/armenia-is-literally-joining-forces-with-russia/>

Ilustrační foto: Evropský soud pro lidská práva
Zdroj: Wikimedia Commons

Spolupředseda Minské skupiny OBSE za Spojené státy Warlick odstupuje

James Warlick
Zdroj: Wikimedia
Commons

James Warlick, velvyslanec Spojených států a poslední tři roky spolupředseda Minské skupiny OBSE, která má na starosti vyjednávání a řešení konfliktu v Náhorním Karabachu, oznámil odstoupení ze své pozice k 31. prosinci. Velvyslanec Warlick byl nejviditelnějším spolupředsedou skupiny, mimo jiné díky častému využívání Twitteru ke komunikaci s veřejností. Na Twitteru také objevila informace o jeho rezignaci. Následně oznámil, že se stane partnerem v prestižní ruské advokátní kanceláři Egorov Puginsky Afanasiev & Partners, ta tuto informaci potvrdila na svých stránkách. Nástupce Warlicka zatím nebyl představen, zvolen ani vybrán a je možné, že bude nominován až Trumpovou administrativou. Vyjednávání o Národním Karabachu je nyní v nejhorší situaci za poslední roky.

(EN) http://commonsplace.eu/index.php?m=23&news_id=4014

(EN) <https://massispost.com/2016/11/james-warlick-resign-minsk-group-co-chair-join-major-russian-law-firm/>

(EN) <http://www.rferl.org/a/osce-minsk-group-warlick-russian-law-firm/28130755.html>

(RU) <http://www.vestikavkaza.ru/news/Uorlik-ukhodit-s-posta-sopredsedatelya-Minskoy-gruppy-OBSE-po-Karabakhu.html>

(EN) <https://twitter.com/ambjameswarlick>

Útočníci z červencového obsazení policejní stanice před soudem

Padla první obvinění z vraždy policejních důstojníků v průběhu obsazení policejní stanice v Erebuni v červenci tohoto roku. Útočníci Smbat Barseghjan a Armen Biljan byli obviněni z vraždy v rámci rozsáhlého vyšetřování útoku. Celkem 44 osob je zadrženo a čekají na obvinění. U většiny se bude jednat o obvinění z obsazení státní budovy, držení rukojmí a nelegálního ozbrojování. Arménská Speciální vyšetřovací služba, která vede vyšetřování, oznámila již na konci října, že identifikovala všechny podezřelé ze zabití celkem tří policejních důstojníků. Arménské státní zastupitelství oznámilo také, že tvrdý zásah proti následným protestům (včetně útoku na novináře) bude taktéž prošetřen v rámci širšího trestního řízení.

(EN) <http://www.azatutyun.am/a/28118920.html>

(EN) <http://www.azatutyun.am/a/28121573.html>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/292681/>

Dohody mezi Arménií a Íránem

V listopadu se znovu sešla každoroční arménsko-íránská mezivládní komise. Jejím cílem je zintenzivnění vztahů mezi oběma zeměmi. Jejím hlavním závěrem byla dohoda o spolupráci v mnoha odvětvích – zejména energetice, bankovníctví a obchodu. Podle této dohody by měla být ustanovena společná bezcolní zóna na hranici mezi oběma zeměmi, která by měla sloužit hlavně íránským podnikatelům ke zřízení výrobních závodů v arménském nejjižnějším regionu Meghri s možností bezcolního vývozu do Ruska a celé Euroasijské unie. Obě země se také dohodly na zvýšení importu íránského plynu do Arménie s možností reexportu do Gruzie, a na výměně elektřiny. Obchod mezi zeměmi, nicméně, má spíše klesající tendenci a nedrží krok se zlepšováním politických vztahů.

(EN) <http://www.azatutyun.am/a/28159906.html>

(EN) <http://www.rferl.org/a/armenian-iran-sign-deal-increase-gas-imports-power-flows/28092312.html>

Svoboda tisku na Kavkaze

Organizace *Reportéři bez hranic* počátkem listopadu zveřejnila tradiční seznam zemí podle úrovně tamní svobody médií. Ázerbájdžán se v něm umístil na nelichotivém 163. místě (pokles o jednu příčku oproti loňskému roku), hodnoceno bylo 180 zemí. Podle *Reportérů bez hranic* tamní režim od roku 2014 vede nelítostný boj proti hrstce zbylých kritických hlasů v zemi. Pro srovnání - Arménie se umístila na 74. příčce (vloni 75.), Gruzie si polepšila o pět příček a zaujala 64. místo. Dokonce i

Rusko, v němž je podle tvůrců žebříčku svoboda vyjadřování na nejnižší úrovni od pádu Sovětského svazu, se umístilo lépe než Ázerbájdžán - na 148. místě (Vladimír Putin a čečenský prezident, Ramzan Kadyrov, byli *Reportéry bez hranic* explicitně zmíněni jakožto nepřátelé svobody tisku). Ázerbájdžánský prezident, Ilham Alijev, nepříznivé hodnocení razantně odmítl během tiskové konference s argumenty, že tři čtvrtiny Ázerbájdžánců mají přístup k Internetu a jsou častými uživateli sociálních sítí. Otázce směřující na vysoký počet vězněných novinářů se nicméně vyhnul a naopak nařkl Západ z porušování práv novinářů, zmiňující případ Juliana Assange.

(EN) <https://rsf.org/en/ranking>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/291995/>

(EN) <http://www.rferl.org/a/azerbaijan-press-freedom-aliyev-rejects-criticism/28126340.html>

Vojenská cvičení v Ázerbájdžánu

Dne 12. listopadu odstartovalo Ministerstvo obrany Ázerbájdžánu rozsáhlá vojenská cvičení. Cílem týdenních manévřů bylo posoudit efektivitu systému velení a připravenosti vojenské techniky. Cvičení se údajně účastnilo 60 tisíc vojáků, 50 letadel a helikoptér, 150 tanků a obrněných vozidel. Arménské Ministerstvo zahraničních věcí se proti cvičením ohradilo, nazvalo je "provokací" a "flagrantním porušením mezinárodních závazků". Své obavy vyjádřily i úřady *de facto* Náhorně-karabašské republiky, které upozornily, že cvičení probíhají v blízkosti hranic této mezinárodně neuznané entity. Ve stejnou dobu proběhlo též významné vojenské cvičení v Gruzii, jehož se účastnilo 14 zemí, a které demonstrovalo podporu NATO této kavkazské republice. Gruzie, Ázerbájdžán a Turecko v posledních několika letech úzce spolupracují na poli vojenské obrany, čímž vytváří protipól vojenské spolupráce Ruska s Arménií.

(EN) <http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/37529/>

(EN) <http://agenda.ge/news/70118/eng>

(RU) <https://eadaily.com/ru/news/2016/11/12/formula-uspeha-baku-voennye-ucheniya-derzhat-karabah-pod-napryazheniem>

(RU) <http://bit.ly/2hcsDdz>

Zdražení elektřiny i plynu - vyjdou Ázerbájdžánci do ulic?

Ázerbájdžánská vláda rozhodla, že zdraží ceny elektřiny a zemního plynu počínaje letošním prosincem, respektive lednem příštího roku. Opozice varuje, že tato opatření budou mít velmi negativní dopad na tamní společnost, již tak dost zbídačenou. Přístup na internetová média, která zveřejnila kritické články na toto téma, byl údajně po určitou dobu v Ázerbájdžánu blokován. Editor zpravodajského serveru *Politika.az* byl po sérii kritických článků předvolán ázerbájdžánskou prokuraturou, která jej varovala o možnosti zavedení sankcí proti tomuto médiu, pokud bude v publikování podobných zpráv, údajně "podněcujících k masovým protestům", pokračovat.

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/293420/>

(EN) <http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/37735/>

S Evropou nebo bez

Ministři zahraničí zemí EU posvětili iniciativu Evropské komise, aby byla připravena nová "komplexní" dohoda s Ázerbájdžánem. Ta by měla nahradit dosavadní smluvní rámec mezi Bruslem a Baku - Dohodu o partnerství a spolupráci z roku 1996. Zamýšlená dohoda bude méně detailní než asociační dohody mezi EU a Gruzii, Ukrajinou či Moldavskem; přičemž základní lidská práva, obchodní vztahy a energetická spolupráce budou prioritními předměty přibližně dvouletého vyjednávání o smlouvě. Zatímco ázerbájdžánské MZV tuto iniciativu v loňském roce uvítalo, prezident Alijev se nechal slyšet, že Ázerbájdžán v integraci s Evropou není zainteresován a její hodnoty nepotřebuje.

(EN) <http://www.rferl.org/a/azerbaijan-eu-minister-approve-seeking-new-pact/28115965.html>

(EN) <https://www.meydan.tv/en/site/politics/18977/>

K odběru měsíčního zpravodajství z jižního Kavkazu se můžete snadno přihlásit na

<http://www.cestainiciativy.cz>

Líbí se vám zpravodajství? Pomozte nám pokračovat v jeho vydávání!

NEzávislé Sociálně Ekologické HNUTÍ – NESEHNUTÍ

tř. Kpt. Jaroše 18, 602 00 Brno, tel.: 543 245 342, e-mail: brno@nesehnuti.cz

<http://www.nesehnuti.cz>

Na vzniku tohoto přehledu zpráv se podíleli:

Ondřej Zacha, Jakub Šimák, Martin Hyt'ha, Pavla Švecová, Jaromír Němec

Poznámky:

Názvy některých měst i území na jižním Kavkaze se staly součástí politických bojů, které navazují na přímé vojenské konflikty mezi různými nepřátelými zeměmi. Proto se můžete ve zpravodajství v ruském i anglickém jazyce setkávat s názvy jako Sukhumi/Sukhum, Stepanakert/Khankendi [1], Tskhinvali/Tskhinval, South Ossetia/Tskhinvali Region apod. V tomto zpravodaji se snažíme používat pro pojmenování hlavních měst neuznaných či částečně uznaných území jazykovou podobu, která byla konzultována s Ústavem pro jazyk český Akademie věd České republiky (pokud taková podoba existuje).

Pro bezprostřední vzhled a ilustraci některých názorových postojů politického života na jižním Kavkaze občas uvádíme i odkazy na zdroje, které vyjadřují stanovisko pouze jedné ze zainteresovaných stran či na zdroje, které v žádném případě nelze označit za nezájaté. V žádném případě to neznamená, že se redakce tohoto zpravodaje ztotožňuje se všemi názory či východisky médií, jejichž odkazy uvádíme.

[1] Ázerbájdžán v roce 1991 přejmenoval město na Chankendi a používá pouze tento název, Arménie a arménské obyvatelstvo, které nyní město ovládá, používají název Stepanakert vzniklý v dobách Sovětského svazu v roce 1923.

TRANSITION

Projekt byl podpořen z prostředků Ministerstva zahraničních věcí ČR
v rámci Programu transformační spolupráce ČR.